

128. Magyarszentmiklós, Kökényfai-dűlő II. (KÖH 69543)

(Zala megye) **Ő, Á, Kk**

A Nagykanizsai–Letenyi kistérségekben a szélessávú optikai körzethálózat fejlesztéséhez készült előzetes régészeti dokumentáció részét képező terepbejárást 2013. június 17.–július 3. között végezték el az MNM NÖK munkatársai. A vizsgálat a tervezett nyomvonal tengelyétől mintegy 50-50 m széles sávban történt, és 69 régészeti lelőhelyet érintett.

Ennek során a Magyarszentmiklósról É-i irányba, Magyarszerdahelyre vivő földút K-i oldalán, 0,8–1 m magas kukoricásban, közepes megfigyelési körülmények között sikerült hitelesíteni a lelőhelyet. A homokos talajon őskori és késő középkori, valamint kevés Árpád-kori kerámiatöredéket találtak. A középkori leletek a bejárt terület D-i, míg az őskoriak az É-i részén sűrűsödtek. A korábbi adathoz képest a mostani terepbejárást során D-i irányban kis, É-i irányban pedig jelentős mértékű lelőhelybővülést tapasztaltunk.

Munkatársak: Spolár Erika, Faiszt Szabina, Könczöl Laura és Radics András technikus.

TOKAI ZITA MÁRIA

129. Magyarszerdahely, Berekfás (KÖH 84577)

(Zala megye) **Ő, Kk**

A Nagykanizsai–Letenyi kistérségekben a szélessávú optikai körzethálózat fejlesztéséhez készült előzetes régészeti dokumentáció részét képező terepbejárást 2013. június 17.–július 3. között végezték el az MNM NÖK munkatársai. A vizsgálat a tervezett nyomvonal tengelyétől mintegy 50-50 m széles sávban történt, és 69 régészeti lelőhelyet érintett.

Ennek során Magyarszerdahely DNy-i végénél, a 74-es útra bekötő 7528 j. út D-i oldalán új régészeti lelőhelyet lokalizáltunk. A tsz-tól Ny-ra 0,8–1,8 m magas kukoricatáblát jártunk be, melyben rossz megfigyelési viszonyok között őskori és késő középkori kerámiatöredékeket találtunk.

Munkatársak: Spolár Erika, Faiszt Szabina, Könczöl Laura és Radics András technikus.

TOKAI ZITA MÁRIA

130. Makó határa, csatornahálózat (Csongrád megye) Sza, Kk

A Móra Ferenc Múzeum 2012. november 12. és 2013. október 31. között a Makó 199. lelőhelyen és egy újonnan előkerült lelőhelyen (Makó, Szentmiklósi-telek), továbbá Maroslele belterületének szennyvízcsatorna-hálózatán és a külterületi összekötő vezeték építéséhez kapcsolódó teljes nyomvonalszakaszon a földmunkák során a régészeti megfigyelést folyamatosan elvégezték.

Szentmiklósi-telek (KÖH 90045): 2013. május 23-án a Makó–Maroslele összekötő nyomóvezeték egy 140 m hosszúságú szakaszán, az Ószegedi út mentén, a Szentmiklósi-telek nevű új lelőhelyen a kiásott árok egy hamuval és salakkal feltöltött gödröt metszett, ennek falából *in situ* késő középkori leletanyag került elő. Szórványosan az árokszakasz útalappal már korábban megbolygatott részein is mutatkoztak késő középkori kerámiatöredékek, másodlagos helyzetben. A lelőhely a középkori Szentmiklós faluval azonosítható, a falu telkét és a templom helyét – mint romot – 18–19. századi kéziratos térképek is

megőrizték, valamint a lelőhely központi részén egy ismeretlen korú halmot is feltüntetnek, mely akár a templom mottéja is lehetett. A helyszíni szemle során nem sikerült azonosítanunk a templom pontos helyét, és ma már a halom sincsen meg (valószínűleg az évszázadok során elszántották).

Vörös-kereszt (KÖH 55073): A munkálatok folyamán a nyilvánított régészeti lelőhely területén az itt vezető összekötő szennyvízvezeték árkanak kiásását végezték el. A kiásott föld rétegrendje: 0,6–1 m csernozjom talaj és átmeneti réteg; ez alatt lösz alapkőzet jelentkezett. A bontási munka során a már korábban megbolygatott út szélében kevés, másodlagos helyzetű szórvány szarmata kerámiát lehetett megfigyelni. A geomorfológiai helyzet és a tájtörténeti adatok indokolták teszik, hogy a nyilvánvalóan összetartozó Makó 199. és 241. lelőhelyeket összevonjuk (Vörös-kereszt, Vörös-kereszt II.; KÖH 55073, 55155). A lelőhelyek közötti rész a 19–20. században anyagnyerő hely lehetett (a harmadik katonai felmérés már feltünteteti a bányagödört). A bányászással a lelőhely egy része is elpusztult, ma nádas és nyílt víz található ezen a részen.

BEDE ÁDÁM

131. Makó határa, M43 autópálya (Csongrád megye) R, B, Sza, A, Á, I

Makó határában, a Makó–Csanádapalota / Nagylak között épülő M43-as autópálya nyomvonalán, valamint a beruházáshoz kapcsolódó egyéb munkálatok során a szegedi Móra Ferenc Múzeum és a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ munkatársai az alábbi lelőhelyeken végeztek feltárásokat 2012–2013-ban.

Dáli-ugar (M43 41. és 42. lelőhely, M43 38. és 39. lh.) (KÖH 52732, 52733): 2013. április 11–15 között próbafeltárást, majd április 16.–június 27. között megelőző feltárást végeztek a Móra Ferenc Múzeum munkatársai a nyomvonal 38. lelőhelyén (KÖH 52732). A 2005-ben zajló régészeti terepbejárást kapcsán bronzkori és szarmata jellegű kerámiatöredékeket találtak a szóban forgó lelőhely területén, melyet a feltárást során be is igazoltunk.⁴⁰

A lelőhely feltárással érintett, lehumusztolt területe elérte a 15045 m²-t. Ebből a régészeti objektumokkal fedett terület 13651 m²-t tett ki. A 20–125 cm között váltakozó humusztakaró alatt a sárgásbarna és szürkésfekete agyagos altalajon 395 stratigráfiai egységet figyeltünk meg, melyeket végül 370 objektumhoz rendeltük. A lelőhely feltárása során 26 sírhely (20 szarmata, 6 bronzkor), 15 épület, 309 tárolóverem, 3 agyaggyerőhely, 1 égetőkemencével és 1 füstölővel ellátott objektum, 1 égetőkemence, 1 sütőkemence, 7 cölöphely, 3 árok, 2 humuszlencse és 1 kút került elő. Korszak meghatározó leletanyag 20 objektum kivételével az összes objektumból előkerült, melyeket a bronzkor és a szarmata korhoz kötöttünk.

A lelőhely két ÉK–DNy-i irányú, környezetéből jelentősen kiemelkedő magaspart területén helyezkedik el. A feltárást során láthatóvá vált, hogy a terület DK-i részén elhelyezkedő magaspart az ÉNy-i részhez képest jóval sűrűbben lakott volt. A munkálatokat a terület DK-i végén kezdtük meg, ahol sűrűn bronzkori és szarmata kori településobjektumok és egy szarmata kori temetőrészlet került elő. Ez az objektumsűrűség

⁴⁰ RKM 2005, 270.